

Visitaprotokoll Tromsøysund og Ullsfjord sokn

18.-21. og 23. februar 2020

Tema: Fellesskap på kryss og tvers

Visitasen ble ledet av biskop Olav Øygard. Han ble assistert av domprost Stig Lægdene og ledsaget av rådgiverne Kristian Due (tirsdag) og Steinar Sneås Skauge (tirsdag-fredag)

Tirsdag 18. februar

08.00 – 11.15 Individuelle samtaler med ansatte

11.30 – 13.15 Omvisning, lunsj og andakt på Otium

Tilstede: Biskop, domprost, Kristian Due (rådgiver), May Line Angell (sokneprest Tromsøysund), Britt Aanes Ekhougen (sokneprest Ullsfjord), Linde Mothes (kantor Tromsøysund), Vigdis Irén Mellem (soknediakon Tromsøysund), Kathrine Ottesen (arbeidsleder dagsenteret), Sol Andreassen (trivselskoordinator), Kristoffer Kanestrøm (leder Tromsøysund menighetsråd), Jon Birkelund, Ingebjørg Olaussen, Kåre Bjørn Kongsnes, Petra Sørøy (alle medlemmer Tromsøysund menighetsråd)

Biskopen og følge fikk først omvisning i bygget. Det ble særlig informert om hvordan man håndterer dødsfall i avdelingene. Etter omvisningen ble det servert lunch til biskop og følge.

Britt Aanes Ekhougen og Linde Mothes stod for andakten.

13.30 – 14.45 Møte med ansatte i begge menighetene

Tilstede: Biskop, domprost, Kristian Due (rådgiver), Steinar Sneås Skauge (rådgiver), May Line Angell (sokneprest Tromsøysund), Jon Birkelund (organist Tromsøysund/Ramfjord), Onar Haugli (vikarprest Tromsøysund), Mogens Olsen (kirketjener Tromsøysund), Viktor Pedersen (kirketjener Ullsfjord/Lakselvbukt), Britt Aanes Ekhougen (sokneprest Ullsfjord) Linde Mothes (kantor Tromsøysund), Anneli Ylitalo Ottem (trosopplærer Tromsøysund og Ullsfjord), Vigdis Irén Mellem (soknediakon Tromsøysund), Agnethe Soelberg (turistleder, Tromsøysund), Cathrine Kjeldsberg (kateket/menighetspedagog Tromsøysund og Ullsfjord), Signe Johansen (konsert- og kulturprodusent Tromsøysund), Åse Dons Lindrupsen (menighetsarbeider Tromsøysund)

Møtet åpnet med at biskopen bad stabsmedlemmene fortelle om en god og en utfordrende ting med jobben. Stabsfellesskapet ble av flere løftet fram som positivt. Flere gav også uttrykk for glede over å jobbe i kirken og for Gud. Det ble sagt at det var et ønske om større kjernemenighet i Tromsøysund. Den store turistvirksomheten ble også tatt fram både som noe positivt og som en utfordring med tanke på å nå disse menneskene med kirkens budskap. Likeens ble geografisk og teologisk spredning tatt fram som en utfordring.

Biskopen oppfordret til å se på turistene som pilegrimer. Det er mennesker som oppsøker et kirkerom, og da er den åndelige opplevelsen en naturlig del av det hele. Han sa videre at i balansen mellom folkekirken og læstadianismen må man si at det ikke alltid kan være en målsetning å feire gudstjeneste sammen, men heller finne andre ting man kan gjøre sammen, og trakk fram salmekveld som eksempel. Han utfordret videre til samtale om trosopplæringen i menighetene.

Det kommer mange til babysang og lignende tiltak, og staben fortalte om tanker om å knytte arbeidet tettere på gudstjenesten, samt kanskje utvide med familiemiddager på ettermiddagstid for å gi tilbud til hele familien, noe som kunne ha styrket trosopplæringen og hele menigheten og samtidig hjulpet familier i tidsnød.

Også andre store aktiviteter i Tromsøysund menighets regi ble trukket fram, som Ten Sing, andre kor og sorggrupper. Domprosten problematiserte hvorfor disse store og gode aktivitetene ikke i større grad gir seg utslag i en større kjernemenighet. Dette førte til en god og interessant samtale om gudstjenestens innhold, og hvordan man kan skape fellesskapsfølelse i gudstjenesten for menigheten som i stor grad blir byttet ut mellom hver gudstjeneste, er preget av mange turister og bærer med seg en individualistisk tidsånd som ikke vurderer slike fellesskap like høyt som kirken skulle ønske.

16.30 – 18.00 Møte med begge menighetsrådene

Tilstede: Biskop, domprost, Kristian Due (rådgiver), Steinar Sneås Skauge (rådgiver), May Line Angell (sokneprest Tromsøysund), Britt Aanes Ekhougen (sokneprest Ullsfjord), Heidi Bolstad (personalsjef Tromsø kirkelige fellesråd), Anneli Ylitalo Ottem (trosopplærer Tromsøysund og Ullsfjord), Oddgeir Sølvfæstersen (leder Ullsfjord menighetsråd), Inge Larsen (Ullsfjord menighetsråd), Kristoffer Kanestrøm (leder Tromsøysund menighestråd), Jan Magnus Henriksen, Kåre Bjørn Kongsnes, Kjell Kolbeinsen, Ingebjørg Mai Olaussen, Ida Johnsen, Jon Birkelund, Heidi Alise Thue (alle Tromsøysund menighetsråd)

Møtet ble åpnet av Kristoffer Kansenstøm, leder i Tromsøysund menighestråd, før Oddgeir Sølvfæstersen, leder av Ullsfjord menighetsråd, holdt en andakt.

Biskopen innledet med å snakke om hva en bispevisitas er, før han tok samtalen inn på menighetenes visitasrapporter. Begge menighetene skriver lite om bruk av samisk i menighetene i visitasrapportene, og biskopen ønsket å høre om dette, samt bruk av kvensk. Han ønsket også å snakke om misjon og inkludering av mennesker med utviklingshemninger i menighetene.

Sølvfæstersen pekte på at fornorskingen fremdeles preger Ullsfjorden i stor grad. Samisk som hverdagspråk er tapt for en eller to generasjoner. Menighetsrådet og staben ønsker å bruke samisk mer i trosopplæringen, og salmesangen. Gjerne parallelt med norske tekster. Menighetsrådet ønsker å være med på å revitalisere samisk språk i området. Han tok også med seg biskopens ønske om at menigheten skulle få et misjonsprosjekt videre til menighetsrådet.

Jon Birkelund fortalte at i Ramfjorden i Tromsøysund menighet er det familier som bruker samisk som dagligspråk. I alle arrangementer i regi av kapellforeningen i Ramfjord blir det brukt både samisk og kvensk språk.

Biskopen pekte på utfordringene og paradoksene som ligger i at Tromsøysund på den ene siden er en veldig aktiv menighet med et stort arbeid og mange turister, samtidig som staben peker på en liten kjernemenighet. Han pekte på det enorme kirkemusikalske arbeidet som blir drevet i menigheten og på den viktige posisjonen kirken og menigheten har i det diakonale arbeidet i byen, nylig eksemplifisert i at aksjonen mot selvmord avsluttet fakkeltøget på kirketrappen. Han sa at det er viktig å holde sammen det kontinuerlige arbeidet og breddetiltakene, og at det at man når ut til folk er viktigere enn timetallet som blir registrert. Han utfordret videre menighetene til å se på turistene som kommer til kirken som pilegrimer som søker noe åndelig og møte dem deretter.

Sokneprestene gav uttrykk for at de satte pris på det biskopen signaliserte om hvordan de skulle tenke menighetsbygging og breddetiltak.

Kristoffer Kanestrøm pekte på den særlige situasjonen Tromsøysund er i. Det er veldig mange turister innom kirken og svært mange konserter. Dette gir store inntekter som blir brukt til å ta vare på kirkebygget og nå også til å bygge ut menighetshuset. Samtidig er det også fra disse inntektene at menighetens arbeid innen diakoni, trosopplæring og lignende blir finansiert.

Biskopen sa at det nok også ligger på menighetsrådet å bruke av disse midlene for å bygge kirke i Ramfjord om det skal bli realisert. Ramfjorden kan bli et vekstområde i Tromsø, men fellesrådet kjenner et større ansvar for å bygge kirke for Sandnessund sokn som ikke har kirkebygg i det hele tatt. Hverken kommunen eller fellesrådets økonomi har åpning for flere kirkebygg.

Samtalen gikk videre over til misjon, der det ble pekt på at trosopplæringsarbeidet er et stort misjonsarbeid, og kanskje er en mer fornuftig bruk av ressurser enn å sende mennesker ut fra Norge. Det var enighet i at menighetsrådet og kirken sviktet sin oppgave om de ikke klarte å formidle troen og få folk til å døpe barna sine. Dette er hovedoppgaven og må styre kirkens prioriteringer. Tromsøysunds samarbeid med en menighet i Arkhangelsk ble tatt fram som et godt eksempel på arbeid over grensene der begge parter vokste på samarbeidet. Det har vært kontakt mellom ulike grener av menighetene, fra ungdomsarbeid og oppover.

Menighetsrådet i Tromsøysund signaliserte i sin visitasrapport at det er behov for utbedring av trafikksituasjonen rundt kirken, særlig med tanke på alle turistbussene som kommer dit. Dette er noe som ikke kommunen prioriterer, men som menighetsrådet mener er svært viktig med tanke på trafiksikkerheten. Prosessen med dette blir ført videre.

Onsdag 19. februar

08.00 – 11.05 Individuelle samtaler med ansatte

11.10 - 11.55 Møte med ansatte i turismedelen av driften

Tilstede: Biskop, domprost, rådgiver, Heidi Bolstad (personalsjef Tromsø kirkelige fellesråd), Mogens Olsen (kirketjener), Kristine Mikkelsen (økonomileder), Agnethe Solberg (turistleder), Åse Dons Lindrupsen (menighetsarbeider), Signe Johansen (produsent)

Alle i samtalen, bortsett fra Mogens, jobber i hovedsak med turistvirksomheten selv om de også har andre oppgaver i menigheten. På grunn av den store slitasjen på bygget som følge av alle de besøkende, er også kirketjeners arbeidshverdag sterkt påvirket av turismen.

De ansatte forteller om hvordan de organiserer virksomheten med tanke på anløp fra Hurtigruta og andre cruiseskip. Det er en viktig jobb å skille dem som «bare» vil se kirken fra dem som også vil delta på gudstjenester. På julaften var det nesten 300 mennesker fra Hurtigruten til den siste gudstjenesten.

Få av «lokalbefolkningen» bruker kirkerommet til bønn eller stillhet, men det skjer. Disse går gratis inn, så fremt man klarer å skille dem ut fra turistene. Dette er en oppgave man prioriterer.

Biskopen understreket at turistvirksomheten i kirken er en del av menighetens arbeid og ikke skilt ut som et separat selskap. Dette er noe han mener er svært viktig. Han gjentok også tanken om at man burde se på de besøkende som pilegrimer og møte dem deretter.

Både biskop og domprost gav staben ros for måten de håndterer den vanskelige balansegangen mellom det å drive kommersielt og skulle kunne gi klare og forutsigbare avtaler for turistnæringen og konsertarrangører og samtidig ivareta menighetens behov for menighetsliv og kasualia.

13.00-13.00 Besøk på Nattergalens korøvelse

Ansvarlig: Linde Mothes (kantor)

Biskopen fikk se barnekoret Nattergalenes øvelse der de øvde til deltagelse på visitasgudstjenesten. Biskopen kunne bidra med et raskt kurs i samiskuttale til bruk i salmesang i gudstjenesten.

18.00-19.00 Besøk i sorggruppe

Ansvarlig: Vigdis Irén Mellem (soknediakon)

Biskopen besøkte sorggruppen ledet av soknediakon Vigdis Irén Mellem. Det ble en god og spennende samtale, der mange åpnet opp om sin sorgprosess. Et godt møte med et viktig diakonalt arbeid.

19.00-20.00 Besøk hos speiderne og TenSing

Ansvarlig: Cathrine Kjedsberg (kateket)

Biskopen med følge fikk være med på andakt og øving med TenSing, samt felles patruljeførermøte for speiderguppene i Tromsdalen og Elverhøy.

Torsdag 20. februar

10.00 – 11.15 Skolegudstjeneste Lakselvbukt kirke

Deltagende: Biskop, Britt Aanes Ekhougen (sokneprest), Kristian Paulsen (kantor), Cathrine Kjedsberg (kateket), Anneli Ylitalo Ottem (trosopplærer), (May Line Angel (sokneprest), Viktor Pedersen (kirketjener)

Det ble holdt skolegudstjeneste for Lakselvbukt skole, samt for Laksvatn skole i Balsfjord kommune. Dette var et fint eksempel på samarbeid på tvers av sokne-, kommune-, og prostigrenser.

11.30-13.30 Generasjonssamtale og mat

Tilstede: 26 mennesker var tilstede, fordelt på skoleelever, pensjonister og personer mellom disse gruppene i alder.

Biskopen innledet med en kort andakt.

Oddgeir Sølvfæstersen, leder i menighetsrådet i Ullsfjord, innledet samtalen med å stille spørsmålet «Hvilken plass har Gud i livene våre i dag?» den påfølgende samtalen åpenbarte svært ulike svart på spørsmålet, fra dem som erklærte seg som ikke-kristne, til dem som fant mye trøst og glede i Bibelen og mente den burde leses hver dag.

Neste spørsmål gikk på hvordan man opplevde gudstjenesten, og igjen var det stor spredning i svarene. Soknepresten fikk skryt for sin formidlingsevne. Også kirkebygget ble tatt opp i samtalen. Det er stor kjærlighet til bygget i bygda, og det blir lagt ned mye omsorg i form av dugnad. Også diakonien blir drevet i form av dugnad, mer enn organisert arbeid. Man besøker dem man vet har behov for hjelp og besøk i bygda. Det ble opplevd at det var større samhold i bygda tidligere, men at det fremdeles var et godt miljø i bygda.

Samtalen fikk et nytt tema, da spørsmål vedrørende bønn og bruk av Bibel og andre bøker ble stilt. Også her var det delte erfaringer og oppfatninger, men mange sa at de satte bønnen svært høyt. Det ble også tatt fram som fint med bønn med bevegelser i skolegudstjenesten.

Det siste temaet som ble løftet fram var trosopplæring. Der ble relasjonsbygging trukket fram som svært viktig. Et eksempel fra samtalen var en person som ikke hadde hatt noe forhold til menigheten eller kirkeliv før konfirmasjonstiden, men på grunn av at det ble skapt gode relasjoner til de ansatte i menigheten i denne perioden, hadde hun i ettertid blitt involvert som konfirmantlærer.

13.45 – 14.30 Besøk bosenteret i Lakselvbukt

Deltagere: Biskop, domprost, rådgiver, Britt Aanes Ekhougen (sokneprest Ullsfjord), Oddgeir Sølvfæstersen (menighetsrådsleder Ullsfjord)

Biskop og følge ble tatt vel imot i bosenteret. De ble servert kaffe, og det var tid til en rask hilsen fra biskopen.

15.00 Befaring på kirketomta i Ramfjord

Ansvarlig: Jon Birkelund

Biskop med følge ble vist kirketomten i Ramfjord og fikk en kort orientering om tomten. Siden det var svært sur vind og det skulle være møte om kirkesaken som påfølgende programpost, ble orienteringen gjort i korthet.

15.15-16.30 Seminar om kirkesaken i Ramfjord

Ansvarlige: May Line Angel (sokneprest Tromsøysund) og Jon Birkelund (Tromsøysund menighetsråd og Ramfjord kirkeforening)

May Line Angel innledet med å reflektere rundt hva vi mener med fellesskap i kirken.

Jon Birkelund tok deretter over og informerte om kirkesaken i Ramfjord. Det har vært et ønske å bygge kirke der siden 1930-tallet. På det meste har det vært fire kapellforeninger som har jobbet med dette samtidig. Ramfjord kirkeforening, som er foreningen som jobber for saken i dag, ble stiftet i 1980 og har 51 medlemmer fra hele fjorden og med tilknytning til ulike forsamlinger. Kirketomten ble gitt i gave til Tromsøysund menighet i 1973. Det har vært ulike planer for bygg på tomten på ulike tidspunkt, men dagens forslag har blant annet støtte fra Sametinget.

Birkelund sa, på vegne av kirkeforeningen, at man har respekt for at Sandnessund kommer foran Ramfjord i prioriteringsrekkefølgen, men at de likevel ønsker å bygge kirke i Ramfjorden. Nå blir Ramfjord bosenter brukt til gudstjenester, men man ønsker noe annet.

Kirkeforeningen har nå over to millioner kroner i kapital, og har opplevd en sterk økning i gaver de siste årene. I nærområdet skal det etableres et byggefelt med 40 enheter sommeren 2020. ASKO har lager i området, og av de 175 som jobber der kan man forvente at flere ønsker å bosette seg i nærområdet. Det er også en ny barnehage der med 75 plasser og 10% av konfirmantene i Tromsøysund menighet hører hjemme i Ramfjorden. Området hadde også svært stor valgdeltagelse i kirkevalget.

Et kirkebygg er nå kalkulert til å komme på 8,8 millioner uten moms, inventar og utarbeid. Bygget har da 100 sitteplasser i kirkesalen og 50 på galleri.

I samtalen etterpå ble det pekt på at forsvaret også har signalisert at de planlegger å øke aktiviteten i området, noe som også kan føre til økt tilflytting.

Kristoffer Kanestrøm, leder i menighetsrådet, sa at man også har et utvalg i menighetsrådet som jobber med dette ved siden av kirkeforeningen. Han mente at det er naturlig at menighetsrådet bidrar med finansiering i prosjektet i noen grad.

Ivar Vik, leder i Tromsø kirkelige fellesråd, sa at det er lite penger å hente fra fellesrådet. Om det skal bli kirke i Ramfjorden må kommune og fellesråd bli med på spleiselaget. Fellesrådets prioritering er Sandnessund, men han er imponert over innsatsen og tar med seg informasjon og kommentar om spleiselag videre.

Domprosten sa at det var et spennende prosjekt med en genial utforming. Han sa at det er avgjørende for prosjektet at det ikke blir satt opp mot kirke på Kvaløysletta. Om Ramfjorden blir en bydel og ikke en bygd, kan man for en gangs skyld være i forkant av utviklingen og ha kirken klar.

Biskopen pekte på at det er steder i bispedømmet som har behov for en kirke, og at Ramfjorden er et slikt sted. Skal det bli realisert er det viktig at menighetsråd og kirkeforening står på og ikke tar et nei for et nei. At Tromsøysund menighet er en rik menighet kan ikke bli brukt mot prosjektet. Sandnessund vs. Ramfjorden er en vanskelig diskusjon, der Ramfjorden er viktig med tanke på kvensk og samisk kultur og læstadianisme. Det er også et vekstområde og vil «komme nærmere» Tromsø med ny vei. Det er helt klart et sted som trenger en kirke.

Domprosten sa at finansieringen bør tenkes mest mulig uavhengig av fellesrådet, men at driftsutgiftene vil tilfalle fellesrådet, så prosjektet må forankres der.

Samtalen gikk videre på at prosjektet snarest må gjøres mer konkret med å etableres juridisk og få overdratt tomt og tatt opp lån med pant i den.

18.00 – 19.00 Kveldsgudstjeneste

Deltagende: May Line Angel (sokneprest), Jon Birkelund (organist), Cathrine Kjeldsberg (medliturg)

Det ble feiret en fin kveldsgudstjeneste i lokalene til Ramfjord bosenter.

23.00 – Nordlyskonsert i Tromsdalen kirke

Biskopen med følge fikk oppleve en flott konsert i Tromsdalen kirke.

Søndagdag 23. februar

11.00-13.00 Visitagudstjeneste

Deltagende: Biskop, domprost, May Line Angel (sokneprest Tromsøysund), Britt Aanes ekhougen (sokneprest Ullsfjord), Linde Moethes (kantor Tromsøysund), Kristian Paulsen (kantor Ullsfjord), Mogens Olsen (kirketjener), Vigdis Irén Mellem (soknediakon), Cathrine Kjeldsberg (kateket), (anneli Ylitalo Ottem (trosoppplærer), Kristoffer Kanestrøm (menighetsrådsleder Tromsøysund), Oddgeir Sølvsæstersen (menighetsrådsleder Ullsfjord), Nattergalene, Måltrostene, TenSing

Det ble feiret en flott visitagudstjeneste

13.00-14.30 Visitasforedrag med samtale

Biskopen holdt sitt visitasforedrag.

I samtalen etter foredraget ble det tatt fram at menighetene satte stor pris på stabene og var fornøyd med de ansattes arbeid.

Det ble pekt på at Tromsøysund menighet har misjonsavtale med støtte til NMS sitt arbeid i Midtøsten, noe biskopen ikke hadde fått med i visitasforedraget, men som skal bli rettet i den skrevne versjonen av foredraget.

Det ble ytret ønske om større fokus på kvensk kirkeliv og at kvinnenenes internasjonale bønnedag igjen blir markert. Det ble også gitt støtte til å se på turistene som pilegrimer, og samtidig pekt på at dagens praksis er at man gjør det.

Kirkesaken i Ramfjord kom opp, og det var delte meninger i forsamlingen. Noen gav sin fulle støtte til prosjektet mens andre mente det ikke er nødvendig med kirke Ramfjord.

Biskopen kommenterte innspillene og oppfordret til slutt menighetene til å inkludere mennesker med ulike behov i forsamlingene sine. Han roste i denne sammenhengen UNIK-prosjektet for denne gruppen.